

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/79/2024
Identifikačné číslo spisu:	4120010327
Dátum vydania rozhodnutia:	08.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Štíft
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4120010327.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Štífta a sudcov JUDr. Mariána Mačuru a JUDr. Emila Klemaniča v trestnej veci obvinenej U. K., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 8. apríla 2025 v Bratislave dovolanie obvinenej podané prostredníctvom obhajcu Mgr. Dávida Štefanku proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 26. mája 2022, č. k. 4To/9/2022-3662, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej U. K. sa odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej aj „okresný súd“) rozsudkom z 18. októbra 2021, č. k. 21T/20/2020-3269, uznal obvinenú U. K. za vinnú (v spoločnom konaní s L. K. a R. M.) zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona („Tr. zák.“), zločinu porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. a prečinu výtržníctva spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na tam uvedenom skutkovom základe. Za to obvinenej uložil podľa § 194 Tr. zák., § 37 písm. h), písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. s použitím § 39 ods. 1, ods. 2 písm. e) Tr. zák. a § 41 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere tri roky a štyri mesiace so zaradením podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podali odvolania obvinená U. K. a prokurátor, na podklade ktorých Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“) rozsudkom z 26. mája 2022, č. k. 4To/9/2022-3662, podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), ods. 3 Trestného poriadku („Tr. por.“) zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu vo vzťahu k obvinenej U. K. a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uznal obvinenú za vinnú zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. a prečinu porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. na tam uvedenom skutkovom základe s tým, že dňa 20. júna 2019 v čase približne o 20.30 hodine v obci N. - Č.P., osada B., súpisné číslo rodinného domu XXXX, prišli na osobnom motorovom vozidle značky N. V., k pozemku tohto rodinného domu, U. K., L. K., R. M. a R. M., voči ktorému bolo zastavené trestné stíhanie v prípravnom konaní s tým, že U. K. vstúpila na pozemok rodinného domu, ktorý bol

ohraničený nízkym nedokončeným plotom bez pletiva a prišla k na lavičke pred rodinným domom sediacemu U. N., ktorý sedel pri stolíku so svojimi rodičmi, Y. N., nar. v roku XXXX a Y. N., nar. v roku XXXX a U. N. sa spýtala, „že kedy zaplatí dlh 2 000,- eur“, pričom potom čo U. N. uviedol, že on jej nie je nič dlžný a vyzval ju, aby opustila ich pozemok a odišla, U. K. zobrala zo stolíka sklenený popolník, s ktorým sa v ruke zahнала na hlavu U. N., avšak Y. N. jej ho palicou na podopieranie vyrazil z ruky, počas toho Y. N., U. K., L. K. a R. M., ktorí sa nachádzali na pozemku pred rodinným domom vyzývala, aby opustili ich pozemok a to tak, že na nich kričala aby „odišli preč, že tam nemajú čo robiť“, U. N. išiel do vnútra rodinného domu, odkiaľ zobral mobilný telefón jeho matky, s ktorým išiel do záhrady pred rodinným domom, aby zavolať na políciu, kde za ním prišli U. K., L. K., R. M. a R. M. s tým, že U. K. na neho kričala, že kedy jej dá peniaze, pričom U. N. nemal na mobilnom telefóne signál a tak utekal do vnútorných priestorov rodinného domu pre svoj mobilný telefón s tým, že za ním vbehla do rodinného domu Y. N., ktorá zamkla vchodové dvere s tým, že U. K. následne opakovane búchala na vstupné dvere rodinného domu a kričala na U. N., že „ho zničí, dá ho dobiť, dá ho zabiť, že ona svoje peniaze dostane, že mu nikto nepomôže a že jej tie peniaze vráti“, pričom Y. N., ktorý zostal pred rodinným domom, išiel pustiť psa z kletky s tým, že keď to U. K. videla, tak odišla od dverí rodinného domu, opustili pozemok rodinného domu, nasadli do osobného motorového vozidla a odišli.

Za to krajský súd obvinenej uložil podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., § 37 písm. h) Tr. zák., § 38 ods. 5 Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody štyri roky so zaradením podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala dovolanie obvinená vo svoj prospech prostredníctvom obhajcu Mgr. Dávida Štefanku podaním z 8. júla 2024 (č. l. 4235 - 4247), v ktorom navrhla, aby dovolací súd vyslovil rozsudkom porušenie zákona z dôvodu § 371 ods. 1 Tr. por., zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu a prikázal príslušnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Obvinená uplatnila dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a), písm. c), písm. e) a písm. i) Tr. por. a namietla tieto základné skutočnosti. Ohľadom dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a), písm. e) Tr. por. obvinená namietla, že vo veci mal rozhodnúť nepríslušný krajský súd, ktorý nerozhodol o jej návrhoch na odňatie a prikázanie veci z 27. júla 2020, 31. augusta 2020 a 8. apríla 2022, resp. uvedené návrhy na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. nepredložil Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie o nich (s poukazom na predošlé rozhodnutie o návrhu obvinenej na odňatie a prikázanie veci uznesením Najvyššieho súdu SR z 21. októbra 2019, sp. zn. 5 Ndt 26/2019 a list Najvyššieho súdu SR z 10. júla 2020). Podľa obvinenej skutočnosti uvedené minimálne vo vyjadrení z 8. apríla 2022 vo vzájomnej súvislosti vzbudzujú navonok dôvodnú pochybnosť o objektívnom, nestrannom a spravodlivom rozhodovaní pred krajským súdom a táto pochybnosť sa v kontexte všetkých okolností prípadu nepochybne vzťahuje na všetkých sudcov krajského súdu. Zdôraznila, že opodstatnené námietky smerovali v minulosti z jej strany aj smerom k sudkyni krajského súdu JUDr. Zite Matyóovej (čo konštatoval aj Najvyšší súd SR v uznesení, sp. zn. 6 Ndt 16/2016), ktorá rozhodovala ako predsedníčka senátu vo veci odvolania obvinenej. Keďže obsahom predmetných návrhov na odňatie a prikázanie veci inému súdu bola zaujatosť celého krajského súdu, mal podľa názoru obvinenej o zaujatosti rozhodovať Najvyšší súd SR, čo sa nestalo a o týchto návrhoch nebolo rozhodnuté.

Ohľadom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvinená namietla, že postup prokurátora bol v rozpore s § 234 ods. 2 Tr. por., keď ju síce upovedomil o zmene právnej kvalifikácie skutku, avšak urobil tak spolu s upovedomením o podaní obžaloby a nevyzval ju ani obhajcu, aby s poukazom na zmenu právnej kvalifikácie oznámila návrhy na doplnenie dokazovania, čím bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu s tým, že na súd bola obžaloba podaná 11. marca 2020, avšak upovedomenie o zmene právnej kvalifikácie spolu s upovedomením o podaní obžaloby bolo obhajobe doručené až po podaní obžaloby 27. marca 2020.

Ohľadom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinená namietla nesprávne právne posúdenie zisteného skutku spočívajúce v nesprávnom vysporiadaní sa s pojmom obydlie. Mala za to, že pozemok poškodených nie je z dva a pol strany nijako oplotený ani vymedzený, aby bolo jasné, kde sú

jeho hranice, a preto nemožno hovoriť o obydlí ako o uzavretom priestore v zmysle jeho definície v § 122 ods. 5 Tr. zák.

K podanému dovolaniu sa vyjadrili

- Okresná prokuratúra Nitra podaním z 20. augusta 2024, podľa ktorého okresný súd vykonaným dokazovaním v plnom rozsahu objasnil skutkový stav veci a následným vyhodnotením dôkazov v spojitosti s náležitým právnym posúdením dôkaznej situácie mal za jednoznačne preukázané, že skutok uvedený v obžalobe sa stal, vykazuje znaky žalovaných trestných činov, ktoré spáchala obvinená s tým, že so všetkými skutočnosťami, či už skutkového alebo právneho charakteru uvedenými ako dôvody dovolania sa krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku riadne a náležite vysporiadal a navrhla dovolanie zamietnuť,

- L. K. prostredníctvom obhajkyne Mgr. Ivany Duchoňovej podaním z 11. augusta 2024, podľa ktorého považuje podané dovolanie v celom rozsahu za dôvodné s tým, že oznámenie zmeny právnej kvalifikácie skutku za súčasného podania obžaloby podľa novej právnej kvalifikácie je v rozpore s Trestným poriadkom a uvedeným postupom nebola obvinenej daná možnosť vyjadriť sa a navrhnúť doplnenie dôkazov v súvislosti so zmenenou právnou kvalifikáciou a pokiaľ súd pozemok, ktorý nie je oplotený a uzavretý, právne posúdil ako obydlie, dopustil sa neprípustného výkladu v neprospech obvinenej a dovolací súd by mal rozsudkom vysloviť porušenie zákona.

Spisový materiál bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) na rozhodnutie o podanom dovolaní 9. decembra 2024 a vec napadla na rozhodnutie do senátu 5T, ktorý podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2024 v tom čase účinnom rozhoduje v zložení JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Peter Štíft a JUDr. Marián Mačúra. Sudca JUDr. Juraj Kliment bol z rozhodovania vo veci vylúčený zo zákona podľa § 31 ods. 3 druhá veta Tr. por., podľa ktorej z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa, keďže JUDr. Juraj Kliment sa zúčastnil v pôvodnom konaní na vydaní uznesenia Najvyššieho súdu SR z 21. októbra 2019, sp. zn. 5 Ndt 26/2019, resp. vzhľadom na list Najvyššieho súdu SR z 10. júla 2020 (išlo o prípis predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta z 8. júla 2020, sp. zn. 5 Ndt 18/2020, doručený na okresný súd 10. júla 2020, ktorým bola vec vrátená okresnému súdu ako nesprávne predložená z dôvodu, že návrh nebol vznesený bezodkladne a na dôvodoch, o ktorých sa nekoná s poukazom na § 32 ods. 6 Tr. por. s tým, že o rovnakom návrhu už bolo rozhodnuté uznesením Najvyššieho súdu SR z 21. októbra 2019, sp. zn. 5 Ndt 26/2019), na ktoré sa poukazuje v dovolaní v rámci uplatnených dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a), písm. e) Tr. por. (k tomu uznesenie Ústavného súdu SR z 23. mája 2024, sp. zn. I. ÚS 79/2024), pričom tohto nahradil podľa čl. X ods. 5, čl. XVI ods. 5 a osobitnej časti (vec s koncovým číslom 9) uvedeného rozvrhu práce sudca zastupujúceho senátu JUDr. Emil Klemanič.

Podľa § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por. dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Po predložení veci Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) predbežne

preskúmal dovolanie obvinenej spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom ustanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a spĺňa aj nevyhnutné obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.). Zároveň, ale zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por., pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia na úrovni riadneho opravného prostriedku. Dovolanie preto možno podať iba proti niektorým druhom súdnych rozhodnutí vydaných v trestnom konaní (sú výslovne uvedené v § 368 ods. 2 Tr. por., pričom minister spravodlivosti môže podať dovolanie aj proti rozhodnutiam uvedeným v § 371 ods. 2 Tr. por.), a to iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por. a dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.), pričom dovolací súd je viazaný uplatnenými vecnými dôvodmi dovolania (dovolaťom vytýkanými chybami) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, resp. z iných, dovolaťom neuvedených pochybení (§ 374 Tr. por., § 385 Tr. por.). Dovolací súd pri náprave namietaných pochybení preskúma v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom, ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Tr. por.) a povinnosť obsahovo namietat skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Tr. por.).

Obvinená v dovolaní namietala, že vo veci mal rozhodnúť nepríslušný krajský súd, ktorý nerozhodol o jej návrhoch na odňatie a prikázanie veci z 27. júla 2020, 31. augusta 2020 a 8. apríla 2022, resp. dotknuté návrhy na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. nepredložil Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie. Takto konkrétne vecne špecifikovanú chybu podradila obvinená v podanom dovolaní pod dva dovolacie dôvody vyplývajúce z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. a) a zároveň písm. e) Tr. por.

K uvedeným námietkam obvinenej dovolací súd uvádza, že účelom § 32 ods. 6 Tr. por. je zabrániť zbytočným prieťahom v konaní vrátane vznášania opätovných námietok zaujatosti a v prípade, že námietka spočíva v opakovaní tých istých dôvodov, v namietaní procesného postupu orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, námietka je založená na iných dôvodoch ako vyplývajúcich z ustanovenia § 31 Tr. por., resp. ak námietka nebola podaná bezodkladne, oprávnený orgán o nej v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. vôbec nekoná, t. j. nevydáva žiadne rozhodnutie a len túto skutočnosť procesne zachytí tak, aby bolo zrejmé, že námietku neopomenul (napr. v zápisnici, v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej a pod.). O vylúčení, resp. nevyvylúčení namietaného subjektu sa teda koná len vtedy, ak nie sú dané dôvody na aplikáciu ustanovenia § 32 ods. 6 Tr. por.

Vzhľadom na vyššie uvedené má dovolací súd za to, že okresný súd a krajský súd postupovali v prejednávanej veci v súlade so zákonom, keď

- v prípade návrhu obvinenej na odňatie a prikázanie veci z 27. júla 2020, doručenom 4. augusta 2020, bolo podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní z 24. augusta 2020, obvinenej okresným súdom oznámené, že podľa § 32 ods. 6 Tr. por. a § 23 ods. 3 Tr. por. nebude okresný súd o návrhu konať, keďže je založený na tých istých dôvodoch ako predchádzajúci návrh na odňatie a prikázanie veci (t. j. z 19. mája 2020, doručený 22. mája 2020), ohľadom ktorého bola prípisom predsedu senátu Najvyššieho súdu SR z 8. júla 2020, sp. zn. 5 Ndt 18/2020 vec vrátená okresnému súdu ako nesprávne predložená z dôvodu, že návrh nebol vznesený bezodkladne a na dôvodoch, o ktorých sa nekoná s poukazom na § 32 ods. 6 Tr. por. s tým, že obsahovo o rovnakom návrhu už bolo rozhodnuté uznesením Najvyššieho súdu SR z

21. októbra 2019, sp. zn. 5 Ndt 26/2019,

- v prípade návrhu obvinenej na odňatie a prikázanie veci z 31. augusta 2020, doručenom krajskému súdu 2. septembra 2020, tento prípisom predsedníčky senátu zo 17. septembra 2020, sp. zn. 4Tos/78/2020, obvinenej oznámil, že o jej návrhu nebude meritórne rozhodovať, keďže v prejednávanej veci nie sú dané dôvody na postup v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por. a na opätovné predloženie veci Najvyššiemu súdu SR, nakoľko námietky zaujatosti voči sudcovi okresného súdu JUDr. Sopúchovi a sudcom senátu 4T krajského súdu vychádzali z ich procesného postupu, neboli vznesené bezodkladne, boli založené na rovnakých dôvodoch, pre ktoré už bolo o takej námietke rozhodnuté (uznesením Najvyššieho súdu SR z 21. októbra 2019, sp. zn. 5 Ndt 26/2019, v ktorom bolo okrem iného poukázané, že pri nezistení dôvodov na odňatie a prikázanie veci nemôže byť dôvodom pre také rozhodnutie iba v minulosti vydané pozitívne rozhodnutie v inej trestnej veci obvinenej) a preto sa v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. o takýchto námietkach nekoná, pričom bolo poukázané aj na prípis predsedu senátu Najvyššieho súdu SR z 8. júla 2020, sp. zn. 5 Ndt 18/2020 a vyjadrenie okresného súdu na hlavnom pojednávaní 24. augusta 2020,

- v prípade návrhu obvinenej na odňatie a prikázanie veci a namietaní predsedníčky senátu krajského súdu JUDr. Zity Matyóovej v podaní nazvanom „Vyjadrenie k rozhodovaniu o väzbe“ dátumovanom 11. apríla 2022, doručenom krajskému súdu 8. apríla 2022, sa s týmto krajský súd vysporiadal na neverejnom zasadnutí s účasťou strán 11. apríla 2022 a následne v odôvodnení uznesenia Krajského súdu v Nitre z 11. apríla 2022, č. k. 4To/9/2022-3545, podľa ktorých o námietke zaujatosti zo strany obvinenej sa podľa § 32 ods. 6 Tr. por. nekoná, keďže námietka zaujatosti nebola vznesená bezodkladne, nakoľko krajský súd danou predsedníčkou senátu po podaní obžaloby viackrát rozhodoval v sťažnostnom konaní o väzbe obvinenej a preto nekonal ani o jej návrhu na odňatie a prikázanie veci s poukazom, že subjektívne názory strany v konaní, rozhodnutie súdu, ktoré nebolo podľa predstáv obvinenej, resp. ak súd neakceptuje ňou navrhovaný postup, nie je podľa zákona prekážkou, aby súd a daný konkrétny sudca nemohol konať vo veci s tým, že v prípade, ak má byť dôležitým dôvodom na odňatie veci vylúčenie všetkých sudcov tohto súdu z rozhodovania, stáva sa procesný postup predpokladaný v konaní o vznesenej námietke neoddeliteľnou a integrálnou súčasťou konania o návrhu na odňatie veci a ak je podaný návrh na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. odôvodnený skutočnosťami, o ktorých sa v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. nekoná, nie je logicky a ani právne udržateľné rozhodovať o takom návrhu podľa § 23 ods. 1 Tr. por., ak rozhodovanie z materiálneho hľadiska o tom istom je podľa § 32 ods. 6 Tr. por. vylúčené a v takom prípade sa o návrhu na odňatie veci nekoná podľa § 32 ods. 6 Tr. por. per analogiam.

K tvrdeniu obvinenej, podľa ktorého mala byť vec predložená Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie o predmetných návrhoch na odňatie a prikázanie veci, dovolací súd pripomína, že odňatie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. prichádza do úvahy len v prípade, že by malo dôjsť k vylúčeniu všetkých sudcov na súde, resp. v prípade krajského súdu ako súdu druhého stupňa všetkých sudcov daného kolégia (resp. ak pre zaujatosť jeho sudcov nie je možné zostaviť senát, ktorý by o veci mohol rozhodnúť). Ak už teda námietka týkajúca sa konajúceho sudcu (senátu) nie je spôsobilá vylúčiť ho z konania a rozhodovania vo veci (resp. z hľadiska formy a obsahu nie je spôsobilá, aby sa o nej konalo s poukazom na § 32 ods. 6 Tr. por.). potom nie je dôvod, aby bola vec predkladaná inštančne nadriadenému súdu na rozhodnutie podľa § 23 ods. 1 Tr. por. (k tomu stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo 16. júna 2021, sp. zn. Tpj 37/2021, S 48/2021, resp. v tejto trestnej veci vydané uznesenie Ústavného súdu SR z 1. decembra 2020, sp. zn. I. ÚS 547/2020).

Dovolací súd po vyhodnotení všetkých okolností prípadu konštatuje, že obvinená v dovolaní ani neuviedla také konkrétne skutočnosti a vecné dôvody, ktoré by odôvodňovali obavu zo zaujatého konania a rozhodovania sudcov daných súdov v prejednávanej veci (obvinená namietala nezákonnosť postupu krajského súdu ako prejavu svojvôle, keď jej tento oznámil, že sa o jej návrhu na odňatie a prikázanie veci nebude rozhodovať, avšak taký postup súdu je procesne možným úkonom vybavenia daného návrhu ako vyplýva z vyššie uvedeného) a teda nezistil žiadne skutočnosti naznačujúce absenciu nestrannosti či nepredpojatosti daných sudcov. Len predpokladaný subjektívny názor obvinenej o možnom narušení objektivity rozhodovania súdu bez priliehavých relevantných argumentov, resp. pokiaľ obvinená namieta procesný postup súdu, nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcov z konania tak, ako

to predpokladá ustanovenie § 31 ods. 1 Tr. por., a teda ani dôležitým dôvodom na odňatie veci.

Keďže v prejednávanej veci nebol obvinenou konkretizovaný reálny dôvod, ktorý by konajúcich sudcov predmetného okresného súdu a krajského súdu z vykonávania úkonov trestného konania v prejednávanej veci vylučoval, dovolací súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. (vo veci nerozhodoval sudca, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania) ani v tejto súvislosti na tento nadväzujúceho dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por. (vo veci nerozhodoval nepríslušný súd).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolací súd uvádza, že z jeho rozhodovacej činnosti vyplýva, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvinenej osoby a jej obhajcu (§ 34 ods. 5 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý podľa § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje dovolací súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, že pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, čo napokon vyplýva aj zo samotnej dikcie daného ustanovenia Trestného poriadku, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné, t. j. nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie obhajovacích práv.

Naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. spočíva podľa obvinenej v nedodržaní procesného postupu prokurátora podľa § 234 ods. 2 Tr. por., ktorý ju na zmenu právnej kvalifikácie skutku upozornil až po podaní obžaloby a nevyzval ju ani obhajcu, aby s poukazom na zmenu právnej kvalifikácie oznámila návrhy na doplnenie dokazovania.

K námietke obvinenej dovolací súd pripomína, že jednou z charakteristík širšieho konceptu spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je princíp rovnosti zbraní, ktorý je zo strany Európskeho súdu pre ľudské práva definovaný ako požiadavka, aby sa každá z procesných strán mohla obhajovať za podmienok, ktoré ju z pohľadu konania ako celku neznevýhodňujú podstatným spôsobom s ohľadom na protistranu (rozsudok vo veci De Haes a Gijssels proti Belgicku z 24. februára 1997, § 53, rozsudok vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. júna 2002, § 45). Jej cieľom je pritom dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu (rozsudok vo veci Foucher proti Francúzsku z 18. marca 1997, § 34). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (rozsudok vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. júna 2002, § 46, rozsudok vo veci

Trančíková proti Slovenskej republike z 13. januára 2015). Vyjadrením týchto princípov je aj právo obvineného mať dostatočný čas na prípravu obhajoby spočívajúcej v úprave procesného postupu strany v trestnom konaní z dôvodu sprísnenia právnej kvalifikácie stíhaného skutku. Teda upraviť predovšetkým procesný postup, v rámci ktorého sa strana trestného konania vysporiada s uvedenou zmenou, a to najmä z pohľadu zhoršeným postavením v podobe možného uloženia prísnejšej trestnoprávnej sankcie.

Dovolací súd sa v tomto ohľade stotožňuje s námietkou obvinenej, že uvedený postup prokurátora nebol v súlade s ustanovením § 234 ods. 2 Tr. por., pričom však toto porušenie práva na obhajobu nevyhodnotil, že by išlo o porušenie zásadného charakteru. Zmenou kvalifikácie skutku (ktorá je v priebehu trestného konania prípustná a nejde o výnimočnú situáciu) sa nemení samotná podstata skutku spočívajúca v konaní obvinenej osoby a následku tohto konania pri zachovaní totožnosti žalovaného skutku. Predmetom obžaloby je skutok, nie jeho právna kvalifikácia, a teda ani právna kvalifikácia uvedená v obžalobe nie je pre súd v ďalšom konaní záväzná. Navyše uvedené pochybenie zo strany prokurátora bolo v zásade konvalidované počas konania na okresnom súde, kde obvinená, resp. jej obhajca, mali možnosť podávať návrhy na doplnenie dokazovania (okresný súd hneď s podanou obžalobou doručoval obvinenej a jej obhajcom podľa § 240 ods. 3 Tr. por. výzvu na oznámenie návrhov na vykonanie dôkazov) a kde bola v plnom rozsahu zachovaná kontradiktórnosť konania a rovnosť strán. Obvinená tak mala možnosť v konaní pred súdom uplatniť svoje procesné práva vo vzťahu k zmenenej, prísnejšej právnej kvalifikácii, na ktorú bola upozornená.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolací súd v prvom rade uvádza, že v jeho prípade je nutné zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom však podľa vyššie citovanej zákonnej dikcie tohto ustanovenia dovolací súd správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť. V prípade tohto dovolacieho dôvodu dovolanie neslúži na revíziu skutkových zistení vykonaných súdom prvého stupňa a odvolacím súdom (to je možné len na základe dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), t. j. v dovolaní nie je prípustné právne účinne namietať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne a ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Zistený skutkový stav môže dovolací súd posudzovať len z pohľadu nesprávneho právneho posúdenia skutku v skutkovej vete meritórneho rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa alebo nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia (resp. právneho predpisu, ak má priamy vzťah k právnomu posúdeniu skutku), ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré je obsahom skutkovej vety meritórneho rozhodnutia a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v dovolacom konaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako ďalšiu „odvoláciu inštanciu“ zameranú na preskúmanie rozhodnutia súdu druhého stupňa z pohľadu skutkových zistení. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu dovolací súd skúma podľa zákona iba to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone a len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu, premlčania trestného stíhania, pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (primerane R 57/2007-II., S 3/2011, R 47/2014-II., R 14/2015-III.).

Pokiaľ ide o právne posúdenie veci, dovolací súd má za to, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený pod príslušnú skutkovú podstatu zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa §

20 Tr. zák., § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. Zo skutkovej vety ustálenej dokazovaním je zrejmé, že obvinená spoločným konaním neoprávnene zotrvala v obydlí poškodených (na pozemku patriacom k domu poškodených) napriek opakovaným výzvam poškodených na opustenie pozemku a čin spáchala s ďalšími dvomi osobami (L. K. a R. M.) a súčasne hrozbou násilia („ho zničí, dá ho dobiť, dá ho zabiť“) nútila poškodenú osobu, aby jej vrátila peniaze.

Pokiaľ ide o námietku obvinenej týkajúcu sa nenaplnenia znakov obydlia v zmysle jeho definície uvedenej v § 122 ods. 5 Tr. zák., dovolací súd uvádza, že hoci predmetný pozemok nebol ohraničený zo všetkých strán, muselo byť obvinenej zrejmé, že pozemok pred domom poškodených, na ktorom sa nachádzala a ktorý bol ohraničený nedokončeným plotom bez pletiva, je pozemok patriaci k domu poškodených a v tomto ohľade treba poukázať na skutočnosti, ktoré v tejto súvislosti podrobne rozviedol okresný súd vo svojom rozsudku na stranách 18 a 19 (s čím sa stotožnil aj krajský súd v napadnutom rozsudku ako to vyplýva z poslednej odrážky na jeho strane 13) a z tam uvedených dôkazov vyplýva reálne oddelenie uzavretého pozemku k domu patriaceho od prízjazdovej cesty a že ide o súčasť daného obydlia, aj keď pozemok nebol ohraničený zo zadnej strany a z pravej strany (kde sa nachádzalo pole so zasiatou plodinou ako prirodzená hranica), čo však nebolo ani určujúcim, keďže z vykonaného dokazovania nebolo sporným, že obvinená bola na pozemku patriacom k domu, keď zo samotného vymedzenia skutkovej vety vyplýva, že obvinená vstúpila na pozemok patriaci k rodinnému domu zo strany, ktorý bol ohraničený úzkym nedokončeným plotom bez pletiva a prišla k lavičke nachádzajúcej sa pred rodinným domom, pričom bola poškodenými opakovane neúspešne vyzývaná, aby opustila ich pozemok.

Záverom dovolací súd uvádza, že pokiaľ sa k niektorej z uplatnených dovolacích námietok výslovne nevyjadril, považoval ju za nepodstatnú vzhľadom na vyššie ním uvedené skutočnosti a argumenty, na základe ktorých by nemohla taká námietka spôsobiť iné rozhodnutie dovolacieho súdu o podanom dovolaní.

Na základe uvedených skutočností dovolací súd zistil, že podaným dovolaním nebol splnený žiadny dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto na neverejnom zasadnutí dovolanie obvinenej podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.